

บทสรุป

1. สรุปผลการศึกษาวิจัย

การศึกษา "ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร" โดยทำการศึกษารณรงค์หาเสียงของสมาชิกสภาจังหวัดที่กระทรวงมหาดไทย ประกาศให้มีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อแทนสมาชิกสภาจังหวัดที่ครบวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี การกำหนดพื้นที่ศึกษานี้ เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และพื้นที่ดังกล่าวประกอบด้วยเขตเมืองและเขตชนบท อีกทั้งเป็นเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครมากกว่าเขตอื่น คือมีถึง 37 คน และเป็นผู้สมัครที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน ผู้ศึกษาวิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างและสังเกตการณ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร โดยติดตามผู้สมัครขณะรณรงค์หาเสียงระหว่างวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2533 พร้อมทั้งได้สัมภาษณ์ผู้สมัครและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อความถูกต้องและความกระจ่างในการสังเกตการณ์

การศึกษานี้ พบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดที่ทำการศึกษามีวิธีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งคล้ายคลึงกับการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะแตกต่างกันก็เพียงรายละเอียดในการใช้ทรัพยากรบางชนิดเท่านั้น โดยเฉพาะประเด็นทางการเมืองหรือการปราศรัยหาเสียง แต่จุดมุ่งหมายในการใช้ทรัพยากรเหมือนกัน คือ เพื่อให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียง โดยผ่านผู้นำชุมชน หรือผู้นำท้องถิ่น ซึ่งการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด มีความใกล้ชิดกับผู้ลงคะแนนเสียงมากกว่า และผู้สมัครใช้ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงแบบ "กลุ่ม" เป็นสำคัญ การใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาจังหวัดแต่ละประเภทจะพึ่งพาอาศัยและแลกเปลี่ยนกัน เพื่อให้ได้คะแนนเสียงร่วมกัน

การศึกษานี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดในครั้งนี้อาจจะมีภูมิหลัง บุคลิกภาพ หรือคุณสมบัติที่แตกต่างกัน เช่น ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเป็นนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล (influential professional politicians) นักการเมืองอาชีพ (professional politicians) นักการเมืองผู้เริ่มต้น (political arrivistes) และนักการเมืองสมัครเล่น หรือผู้ฉวยโอกาสทางการเมือง (political amateurs or political opportunists) มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งเหมือนกัน ขึ้นอยู่กับการแสวงหาทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เช่น เงิน ผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียงหรือหัวคะแนน และการจัดองค์กรรณรงค์หาเสียง ประเด็นทางการเมืองและการปราศรัย การหาข่าวสารการเลือกตั้ง และการสนับสนุนจากกลุ่มการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับความพึงพอใจมากที่สุดของผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียง โดยผ่านผู้นำชุมชน หรือผู้นำในท้องถิ่นภายใต้ระบบอุปถัมภ์ในท้องถิ่น

2. ข้อสรุปบางประการในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ส.จ.

1) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดที่มีทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ครบสมบูรณ์จะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง แต่ข้อเท็จจริงแล้ว ไม่ปรากฏว่าผู้สมัครจะมีทรัพยากรได้ครบถ้วน สมบูรณ์ และการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อชัยชนะเช่นกัน อีกทั้งในสถานการณ์ที่ต่างฝ่ายต่างหวังชัยชนะในการเลือกตั้ง จึงทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่กลับขาดแคลนหรือไม่เหมาะสม เพียงพอที่จะใช้ให้มีประสิทธิภาพไปได้ ดังนั้นจึงทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแทบทุกคนมีทรัพยากรที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงมีอยู่อย่างจำกัด และไม่เพียงพอต่อการรณรงค์หาเสียงแต่ละครั้ง จึงทำให้เขาต้องแสวงหาไปพร้อม ๆ กับการใช้ เช่น การใช้เงิน เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้สนับสนุนหรือหวัคะแนน

2) ผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน พระภิกษุ ครูใหญ่ และผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการชักชวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้สนับสนุนผู้สมัครคนใดหรือกลุ่มใด เพราะ เขามีความผูกพันในเชิงผู้ให้การอุปถัมภ์แก่บรรดาผู้มีสิทธิในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ

3) ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเป็นนักการเมืองอาชีพ หรือนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล แม้ว่าจะมีทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้สมัครประเภทอื่น ๆ แต่การใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ จะต้องผ่านผู้นำท้องถิ่น และเพื่อความผูกพันใกล้ชิดกับผู้นำท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จะต้องลงสมัครในสังกัดกลุ่มเดียวกับบุคคลที่ผู้นำท้องถิ่นสนับสนุนหรือมีความผูกพันในฐานะเพื่อน ญาติ

4) ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเป็นนักการเมืองผู้เริ่มต้น จะได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น เฉพาะในเขตภูมิภาคหน่วยเลือกตั้งของตน สำหรับคะแนนเสียงที่กระจายไปตามหน่วยเลือกตั้งอื่น ๆ ต้องอาศัยผู้สมัครที่ลงสมัครในสังกัดกลุ่มเดียวกัน โดยเฉพาะผู้สมัครที่เป็นนักการเมืองอาชีพหรือนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล

5) ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเป็นนักการเมืองสมัครเล่น หรือผู้ฉวยโอกาสทางการเมือง จะได้รับชัยชนะหรือไม่ อยู่กับการรวมกลุ่มและการกำหนดยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงแบบกลุ่ม โดยมิให้เกิดการแตกแยกกันภายในกลุ่ม บทบาทของผู้สมัครประเภทนี้ นอกจากจะมีหน้าที่ช่วยงานรณรงค์หาเสียงภายในกลุ่มแล้ว เขามีบทบาทในการดึงคะแนนเสียงของผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามให้น้อยลง เพื่อมาเป็นคะแนนเสียงของเขาและของกลุ่ม ประสิทธิภาพในการดึงคะแนนเสียงนี้จะขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่สามารถแสวงหาใช้ในการรณรงค์หาเสียง

6) การเลือกตั้ง ส.จ. ครั้งนี้ เงิน เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุด ลำดับรองลงมาคือ การจัดองค์กรรณรงค์หาเสียง หวัคะแนนหรือผู้สนับสนุนในการหาเสียง ส่วนประเด็นทางการเมืองหรือการปราศรัยหาเสียงแทบไม่มีผลต่อคะแนนเสียง มีความหมายเพียงการบอกถึงประสิทธิภาพของหวัคะแนนในเขตพื้นที่นั้น ว่าสามารถระดมประชาชนมาฟังการปราศรัยหาเสียง ได้มากน้อยแค่ไหน

3. ข้อคิดเห็นบางประการจากการศึกษาวิจัย

ผู้สมัครที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด หรือผู้สมัครประเภท นักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพลจะคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่หลังจากที่ได้รับเลือกตั้ง เข้าไปเป็นสมาชิกสภาจังหวัดแล้ว เขาต้องการเป็นประธานสภาจังหวัด และต้องการให้สมาชิกสภาจังหวัดอื่น ๆ สนับสนุนเขา ดังนั้นเขาจึงพยายามให้สมาชิกสภาจังหวัดอื่น ๆ มาอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ ด้วยการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การเข้ามาสมัคร การรณรงค์หาเสียง การชักชวนให้มาสมัครในสังกัดกลุ่มเดียวกัน ด้วยเหตุนี้กลุ่มการเมืองในขณะการรณรงค์หาเสียงจึงเกิดขึ้น และมีการดำเนินการทางการเมืองคล้าย ๆ จะเป็นรูปแบบที่จะพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมืองได้ แต่เมื่อหมดฤดูการรณรงค์หาเสียงแล้ว การดำเนินการทางการเมืองดังกล่าวก็ไม่ปรากฏ ไม่ว่าจะ เป็นอุดมการณ์หรือแนวคิดในการบริหารงานของท้องถิ่น แต่สมาชิกสภาจังหวัดมักจะมีมุ่งแบ่งสรรงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการในเขตคะแนนเสียง หรือเขตภูมิลาเนา ตำบล หมู่บ้าน ของตนเองทั้งสิ้น จนถึงฤดูการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งใหม่ จึงมีการพิจารณาใหม่ว่าจะลงสมัครอยู่กลุ่มไหน โดยพิจารณาถึงการได้รับความช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง กับโอกาสที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสำคัญ กลุ่มการเมืองเป็นเพียงสื่อกลางของการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเป็นนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล กับนักการเมืองสมัครเล่น รวมทั้งผู้ฉายโอกาสทางการเมือง เพราะนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพลตั้งกลุ่มการเมือง เพื่อตนเองเป็นหัวหน้ากลุ่มและนำเงินส่วนตัวมาเป็นของกลุ่มใช้หาเสียง ขณะที่นักการเมืองสมัครเล่นได้อาศัยเงินกลุ่มไปหาเสียงให้แก่ตนเองและสมาชิกในสังกัดกลุ่มตามข้อตกลงเบื้องต้น กลุ่มการเมือง ในลักษณะนี้จึง ไม่สามารถที่จะพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองได้ เพราะมิได้รวมกันโดยมีความคิดเห็นทางการเมืองในแง่ใดแง่หนึ่ง หรือมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ภายใต้ระบบการปกครองท้องถิ่น รูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง (สมาชิกสภาจังหวัด) ได้มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการเสนอความคิดเห็น หรือกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมได้ แต่บทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดกลับอยู่ภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของข้าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นข้าราชการประจำที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้นความคิดที่จะพัฒนาการเมืองระดับชาติ โดยใช้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้น จึงเป็นข้อผิดพลาดเพราะ ไม่สามารถสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้กับประชาชนในระดับพื้นฐานได้ นอกจากนั้นยังปลุกฝังในสิ่งที่ไม่ดี ๆ และเป็นอันตรายต่อการเลือกตั้งเสียอีก เช่น บทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดที่พยายามเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ เข้ามามีผลประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณ โดยที่ประชาชนมิได้มีส่วนรับรู้หรือตรวจสอบการตัดสินใจของสมาชิกสภาจังหวัดได้เลย

สำหรับความพยายามของพรรคการเมืองที่จะ เข้ามามีบทบาทในการปกครองท้องถิ่น โดยหวังที่จะสร้างฐานพรรคการเมืองให้กระจายไปสู่ประชาชนนั้น หลายพรรคมีนโยบายที่จะส่งผู้สมัครและสนับสนุนตัวแทนของพรรคลงแข่งขันในระดับท้องถิ่น แต่ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะแม้แต่พรรคการเมืองเองก็มีปัญหาในเรื่องสมาชิกที่กระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ มักจะเป็นสมาชิกที่ดำเนินการทางการเมืองในฤดูการรณรงค์หาเสียงเท่านั้น จากการศึกษาครั้งนี้ไม่ปรากฏว่าผู้สมัคร

ใช้ชื่อพรรคการเมือง หรือใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้งของพรรคการเมืองหนึ่ง พรรคการเมืองใด เป็นสำคัญ แต่ผู้สมัครบางกลุ่ม บางคนได้ใช้ทรัพยากรดังกล่าว จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในสังกัดพรรคการเมือง มิได้หมายความว่าใช้ทรัพยากรของพรรคการเมืองโดยตรง แต่เป็นเรื่องของบุคคลในสังกัดพรรคการเมืองมากกว่า เช่น ผู้สมัครสังกัดกลุ่มมวลชนพัฒนา จำนวนหนึ่งเคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เพราะช่วยนายเอนก ทับสุวรรณ ผู้สมัคร ส.ส. จังหวัดสมุทรสาคร สังกัดพรรคประชาธิปัตย์หาเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นเขาจึงพยายามอาศัยมวลชนที่เคยสนับสนุนนายเอนก ทับสุวรรณ เป็นฐานคะแนนให้กลุ่มมวลชนพัฒนา อย่างไรก็ตามผู้สมัครส่วนหนึ่งของกลุ่มมวลชนพัฒนาก็เคยเป็นสมาชิกพรรคกิจสังคม เพราะเคยช่วยนายเจีย ก๊กผล ผู้สมัคร ส.ส. จังหวัดสมุทรสาครสังกัดพรรคกิจสังคมหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ดังนั้นเขาก็พยายามอาศัยมวลชนพัฒนาที่เคยสนับสนุนนายเจีย ก๊กผล เหมือนกัน ซึ่งมวลชนที่เคยสนับสนุนผู้สมัคร ส.ส. ดังกล่าวนี้นี้ เราจะอ้างว่าเป็นมวลชนของพรรคการเมืองไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องส่วนตัวบุคคลไปเสียแล้ว ซึ่งเรื่องนี้ปรากฏได้ชัดเจนว่า เวลาต่อมา นายเจีย ก๊กผล ได้ย้ายไปสังกัดพรรคชาติพัฒนา ปรากฏว่ามวลชนที่สนับสนุนนายเจีย ก๊กผล ในสังกัดพรรคกิจสังคมก็ยังสนับสนุนนายเจีย ก๊กผล ในสังกัดพรรคชาติพัฒนา

ปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่ส่งเสริมการเมืองในระบบพรรคเลย และรูปแบบการเมืองระดับชาติ โดยเฉพาะการกำหนดให้เป็นระบบพรรคก็มีได้ส่งเสริมหรือเกื้อหนุนต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ก้าวหน้าสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้ ถึงแม้ว่าจะมีรูปแบบและวิธีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครทั้งสองประเภทเหมือนกัน แต่ตรงกันข้ามก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

การรวมกลุ่มการเมือง มีการคัดเลือกผู้สมัครสังกัดกลุ่มเดียวกัน มีการพิจารณาสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะมีโอกาสได้รับเลือกตั้งมากที่สุด โดยพิจารณาจากบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เป็นการอาศัยโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับผู้นำท้องถิ่น เพราะการรณรงค์หาเสียงในยุคนี้มิใช่ที่จะทุ่มเงินซื้อเสียง ซื้อหาคะแนนแข่งกันอย่างเดียว บทเรียนของการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ๗ มา ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าวิธีการทุ่มเงินซื้อเสียง ไม่สามารถให้หลักประกันเรื่องคะแนนเสียงที่แน่นอนได้ เพราะถ้าถูกแย่งซื้อหาคะแนนไปได้ก็จะเกิดจุดบอด เนื่องจากการไม่รู้จักคุ้นเคยบุคคลในท้องถิ่นโดยตรง หรือไม่สามารรถเข้าสอดแทรกโครงสร้างของความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่น กับประชาชนผู้มีสิทธิ์ได้ อาจจะร้ายยิ่งกว่านี้ ถ้าหาคะแนนรับเงินจากทุกฝ่ายแต่ทำงานให้คน ๆ เดียว เพื่อแก้ไขจุดนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าไปวางรากฐานหรือควบคุมฐานคะแนนเสียงของตนจนถึงระดับล่างสุด ด้วยการพยายามพึ่งพาคนกลางหรือชักชวนคนกลาง โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นเข้ามาเป็นพรรคพวก ด้วยการส่งตัวแทนที่เขาสนับสนุนเข้าร่วมสมัครรับเลือกตั้ง จึงเป็นการเข้าไปสอดแทรกโครงสร้างระบบอุปถัมภ์ในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง และไม่ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงของกลุ่มเพิ่มขึ้นอีกมาก กลับเป็นการนำทรัพยากรที่ผู้นำท้องถิ่นมีอยู่มาใช้ประโยชน์ในการรณรงค์หาเสียงของกลุ่มผู้สมัครอีกทางหนึ่ง

ภายใต้โครงสร้างระบอบอุปถัมภ์ในท้องถิ่นมิได้มีผู้ให้การอุปถัมภ์เพียงผู้เดียวเท่านั้น ประกอบกับความต้องการ โดยเฉพาะด้านสาธารณประโยชน์ของท้องถิ่นมีอยู่มาก และไม่ได้รับการตอบสนองอย่างถูกต้อง จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นที่จะต้องแสวงหาผู้ที่สามารถเกื้อหนุนกำลังทรัพย์เพื่อมาสนองต่อชุมชน ถ้าผู้นำท้องถิ่นคนใดสามารถสนองต่อชุมชนได้มากเท่าใดผู้นั้นก็จะเป็นที่นับถือหรือยอมรับของประชาชน และที่มาของสาธารณประโยชน์ในชุมชนก็มักจะ ได้มาจากการต่อรอง หรือการขอความสนับสนุนจากบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหลาย ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายและไม่มีขั้นตอนของระเบียบกฎหมายที่มากมาย ไม่ต้องรอกว่าทางราชการจะจัดสรรงบประมาณมาให้เมื่อไร หรือต้องไปวิ่งเต้นเพื่อขอยกงบประมาณของทางราชการ เพียงแต่การยินยอมให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น หากโชคดีผู้ที่ตนสนับสนุน ได้รับเลือกตั้งแล้ว โอกาสที่จะสร้างสาธารณประโยชน์เพิ่มขึ้นย่อมมีมากกว่า การที่ผู้สมัครยอมสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ให้กับชุมชน ผู้สมัครต้องหาวิธีการควบคุม เพื่อไม่ให้สูญเปล่าเป็นการสร้างความมั่นใจ ต้อง ใช้เงินหรือแจกสิ่งของให้แก่ผู้มีสิทธิ์ เพื่อแลกกับคะแนนเสียงอีกด้วย

การใช้เงินซื้อเสียงจะมีความสำคัญน้อยลง หากผู้สมัครมีความใกล้ชิดหรือผูกพันกับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งโดยตรง หรือสามารถเข้าถึง โครงการสร้างระบอบอุปถัมภ์ในท้องถิ่นได้ ส่วนพฤติกรรมของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ในสังคมไทย ถ้ามีทัศนคติที่ไม่ชัดเจนต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครถูกต้องและกว้างขวาง มีประสบการณ์ในการเลือกตั้งมากขึ้น ซึ่งเรื่องเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ด้วยกระบวนการทางการเมืองของท้องถิ่นที่เป็นประชาธิปไตย โดยสมบูรณ์ หรือการปลูกฝังความรู้สึกทางการเมือง ในเรื่องที่ไม่ควรสนับสนุนผู้สมัครที่แจกเงินซื้อเสียง สำหรับปัญหาเรื่องสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ชาวบ้านขาดแคลนและมีความจำเป็น ต้องได้รับการตอบสนองจริง ๆ ขณะที่ชุมชนบางแห่ง ได้รับการตอบสนอง ในเรื่องสาธารณประโยชน์ที่เกินกว่าความจำเป็นเสียอีก ซึ่งเรื่องนี้เกิดจากปัญหาที่กระบวนการทางการเมือง เปิดโอกาสให้คนกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือชนชั้นนายทุนธุรกิจ ได้มีโอกาสเรียกร้องขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณมากกว่าประชาชน และกระบวนการจัดสรรงบประมาณก็เปิดโอกาสให้กับชนกลุ่มนี้มากกว่าประชาชนทั่วไปที่จะได้รับวิธีการหรือขั้นตอนต่าง ๆ แม้แต่รูปแบบการปกครองท้องถิ่นปัจจุบันก็ยัง เปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มนี้ หรือผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดกับระบบราชการ เสนอความต้องการเพื่อตนเองได้รับประโยชน์โดยตรง หรือไม่ก็แอบอ้างว่าเป็นความต้องการของชาวบ้าน จนบางครั้งไปอ้างว่าเป็นโครงการของตนเองจนทำให้ชาวบ้านหลงผิดคิดว่าหากต้องการสิ่งใดที่เป็นสาธารณประโยชน์จะต้องติดต่อกับผู้นี้ จึงสมควรที่จะปรับปรุงรูปแบบการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นองค์กรที่สนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น และให้ตัวแทนประชาชนได้มีโอกาสมาทำหน้าที่อย่างแท้จริง ตามปรัชญาของการปกครองท้องถิ่นสากล.